

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

Hogyan viszonyulnak a magyarok a népesedés ügyéhez?

Gyorsjelentés

2021. július 11.

www.koppmariaintezet.hu

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
A minta jellemzője	4
Népesedési világnap	5
Globális kitekintés	5
A magyar társadalmat érintő kérdések.....	7
Megoldás a népesedési problémára	8
Összegzés	10

Vezetői összefoglaló

- **A magyar emberek szerint a népesedési problémákra a legjobb megoldás, ha több gyermek születik.**
- **10-ből 7-en az egész világot érintő, globális problémának gondolják a túlnépesedést, kétharmaduk pedig a társadalom elöregedését és a kevés gyermek születését is súlyos gondnak tartja.**
- **A társadalom elöregedése a magyar felnőtteket jobban foglalkoztatja országunkra levetítve, mint globális szinten: hazánkban 10-ből 8 ember problémának látja, míg 10-ből 7-en világméretű problémának érzékelik.**
- **A magyarok 78%-a súlyos problémának gondolja, hogy kevés gyermek születik hazánkban.**
- **Kétharmaduk hazánkat érintő problémának gondolja azt is, hogy a fiatalok később vállalnak gyermeket.**
- **10-ből 8-an a népesség elöregedését (82%) és a stabil pákapcsolatok hiányát (81%) is gondnak érzik. A magyar emberek számára azonban nem jelent problémát, hogy kevés bevándorló választja letelepedési célból országunkat: csupán 12%-uk tartja ezt problémásnak.**
- **A magyar emberek a családban, a gyermekekben látják a jövőt. A népesedési helyzetet orvosló három megoldási lehetőség közül (több gyermek születése, bevándorlás, várható élettartam növekedése), tízből nyolc válaszadó az első helyre tette a rangsorban a több gyermek születését, mint opciót.**
- **Második helyre a várható élettartam növelése, utolsó helyre (mindössze 2% említette) a bevándorlás került, ami bizonyítja, hogy a magyar emberek nem értenek egyet a bevándorlás támogatásával és elősegítésével.**
- **A magyar emberek 69 %-a viszont azzal az állítással, hogy a családtámogatások hozzájárulnak Magyarország népesedési helyzetének javításához.**

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

2021. júniusában a KINCS havonta ismétlődő omnibusz kutatásának keretein belül megvizsgáltuk, hogy mit tartanak a magyar emberek társadalmi szintű problémának globális, illetve hazai szinten. Ezen kívül arra is kíváncsiak voltunk, hogy a felnőtt lakosság szerint milyen módszerrel lehet orvosolni az ország népesedési problémáját. Az országos adatfelvétel telefonos kérdőíves (CATI) módszerrel, 1000 fő megkérdezésével történt. A minta reprezentatív a 18 évnél idősebb magyar lakosságra nem, életkor, településtípus, valamint iskolai végzettség szerint.¹

A minta jellemzője

A kutatás adatfelvétele 2021. június 17-21. között zajlott. A mintában 46%-os arányban voltak jelen a férfiak, 54%-os arányban pedig a nők. Korcsoportos megoszlás tekintetében a válaszadók több mint egyharmada (35%) 30-49 év közötti, negyede 50-65 év közötti, 23%-os arányban voltak jelen a 65 év feletti válaszadók, valamint 18% a 18-29 év közöttiek aránya.

Az iskolai végzettséget vizsgálva azt láthatjuk, hogy a válaszadók 45%-a alapfokú iskolai végzettséggel, további 33% középfokú, valamint 22% felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Családi állapot szerinti bontás tekintetében a házasságban élők voltak a legnagyobb arányban (44%). 21% volt az egyedülállók aránya, 16% az élettársi kapcsolatban élőké, további 10% az özvegyeké, valamint 10%-ot tett ki az az elváltak aránya.

A válaszadók 18%-a Budapesten, 20%-a megyeszékhelyen vagy megyei jogú városban, 33%-a egyéb városban, 29%-a pedig községben vagy faluban élt.

Az adatfelvétel során a válaszadók közel háromnegyede, 72%-a mondta azt, hogy van gyermeke. A gyermekes válaszadók körében 31% volt az egy gyermeket, 43% a két gyermeket, s további 27% a három vagy több gyermeket nevelők aránya. További megállapítás, hogy a gyermekes válaszadók 39%-ának volt 18 év alatti gyermeke az adatfelvétel idején.

A mintában az egyedül élők aránya 20%. A több fős háztartásban élők 43%-a él házastársával, 40%-a gyermekével/gyermekkel, további 15% élettársával, valamint 16%-ra tehető azok

¹ 95 %-os megbízhatósági szint és 1000 fős mintanagyság esetén a maximális mintavételi hiba 3,1%. A szignifikancia megállapításához Pearson féle khi-négyzet tesztet, F-próbát, illetve Z-próbát használtunk. A missing értékek is bekerültek az elemzésbe, azonban az arányokat nem befolyásolják.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

aránya, akik szüleikkel élnek. Testvérével a válaszadók 5%-a él egy háztartásban, nagyszüleivel pedig 2%. A legtöbben kétfős háztartásban élnek (40%), őket követik a négy vagy több fős (34%), majd a három fős (26%) háztartások.

Foglalkozás tekintetében azt láthatjuk, hogy a válaszadók 50%-a dolgozik, 28%-a nyugdíjas, 8% a munkanélküliek aránya, 6% CSED-en, GYES-en, GYED-en, GYET-en van, további 5% pedig a tanulóké.

Az anyagi helyzetet illetően a válaszadók 44%-a nyilatkozta azt, hogy beosztással jól kijön jövedelméből. 29% éppen, hogy kijön a havi jövedelméből, s 16% azok aránya, akik gondok nélkül élnek. A hónapról hónapra anyagi gondokkal küzdők 9%-os arányban voltak, a nélkülözések között élők pedig 1%-ban. A válaszadók 74%-a arról számolt be, hogy jövedelme nem változott az elmúlt egy hónapban, 9%-nak csökkent, továbbá 17%-nak pedig nőtt, ami 7 százalékponttal nagyobb érték az előző havi adatfelvételhez képest.

Az életszínvonal megítélésének tekintetében a mintába került személyek 68%-a szerint nem történt változás az elmúlt egy hónapban, 22% volt azok aránya, akik szerint romlott, valamint 10% azoké, akik szerint javult (2 százalékponttal javult az előző hónaphoz képest).

Népesedési világnap

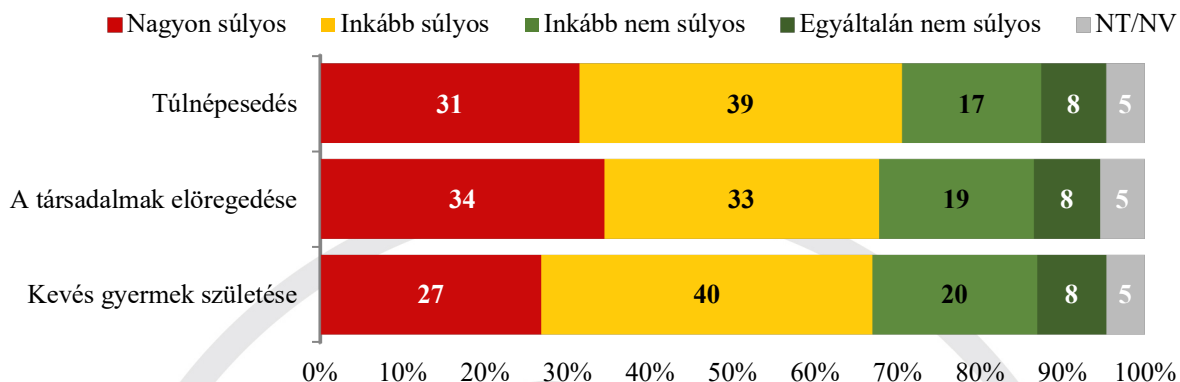
Globális kitekintés

1989-ben az ENSZ július 11-ét Népesedési világnappá nyilvánította, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet a globális népességnövekedés mértékére, valamint az ebből adódó problémákra.

A válaszadóktól azt kérdeztük, hogy 1-től 4-es skálán mennyire tartják globális problémának az alábbi jelenségeket: túlnépesedés, társadalmak előregedése, illetve kevés gyermek születése. **10-ből 7-en az egész világot érintő problémának gondolják a túlnépesedést, kétharmaduk pedig a társadalom előregedését és a kevés gyermek születését is problémának érzi.**

1. ábra: Mennyire tartja (súlyos) problémának az alábbi globális (egész világot érintő) jelenségeket? %, (N = 1000)

A fiatalabb válaszadók kevésbé érzik problémának a túlnépesedést, mint az idősebbek: a 18-29 évesek 55%-a, az 50 év felettiak 74%-a. Az eredmények alapján az is látható, hogy a **magasabb iskolai végzettségűek inkább tartanak a túlnépesedéstől**. Az alapfokúval rendelkezők 62%-a, míg a diplomások 80%-a érzi problémának. További megállapítás, hogy a **nagycsaládosok kevésbé érzik problémának földünk túlnépesedését**, mint az egy, vagy két gyermeket nevelők (3 vagy, több gyermekesek 61%-a, 1 gyermekesek 71%-a, két gyermekesek 77%-a). A csed-en, gyes-en, gyed-en lévők kevésbé gondolják, hogy a túlnépesedés egy globális probléma lenne, de nekik is 52%-uk ezen a véleményen van. **A társadalom előregedését vizsgálva** iskolai végzettség szerint, az látható, hogy **a diplomások nagyobb arányban érzik problémának, mint az alapfokú végzettségűek**: az előbbiek 74%-a, míg az utóbbiak 59%-a. Az adatokból az is látható, hogy az idősebb korosztály egy kicsit jobban tart attól, hogy előregedik a társadalom, mint a fiatalabbak. A 18-49 évesek 63%-a, míg az 50 évnél idősebbek 71%-a érzi problémának. Az 50 év felettiakat az is jobban aggasztja (75%-ukat), hogy kevesebb gyermek születik, azonban a 18-49 évesek 62%-a is súlyos problémának gondolja ezt. Családi állapotot nézve, a **házasok nagyobb arányban érzik problémának, hogy kevesebb gyermek születik, mint a kevésbé stabil kapcsolatban élők**. Az egyedülállók 62%-át, az élettársi kapcsolatban élők kétharmadát aggasztja a jelenség, ezzel szemben a házasoknak már 70%-át.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A magyar társadalmat érintő kérdések

A válaszadók nemcsak globálisan értékelték a különböző társadalmi jelenségeket, hanem hazai szinten is felmérték súlyosságukat.

A magyar társadalmat érintő jelenségek közül az előregedő népességben (82%) látják a legnagyobb problémát az emberek. A 30 év felettieket jobban aggasztja ez a jelenség, mint a 18-29 éveseket: az előbbieket 85%-a, míg az utóbbiak 74%-a szerint probléma.

10-ből 8-an súlyos problémának érzik, hogy nem elég stabilak a párkapcsolatok, annak ellenére, hogy országunkban az elmúlt évek során folyamatosan csökkent a válások száma, miközben a házasságkötéseké meredeken nőtt. Az iskolai végzettséget figyelembe véve a diplomások érzékelik a legkevésbé súlyos problémának a párkapcsolatok instabilitását, azonban fontos kiemelni, hogy a válaszadók háromnegyede (74%-a) még így is azt gondolja, hogy gond van hazánkban a kapcsolatok tartósságával. A gyermekesek 82%-a, a gyermekteleneknek pedig 78%-a érzi problémának ezt a jelenséget.

A magyarok döntő többségét, 78%-át aggasztja, hogy országunkban kevés gyermek születik. Korcsoportok szerint az látható, hogy a 18-29 évesek 70%-a, az 50-65 évesek 85%-a tekint erre a jelenségre problémaként. A gyermekesek valamivel nagyobb arányban tartják problémának, hogy kevesebb gyermek születik hazánkban, mint gyermektelen társaik: 80% és 74%.

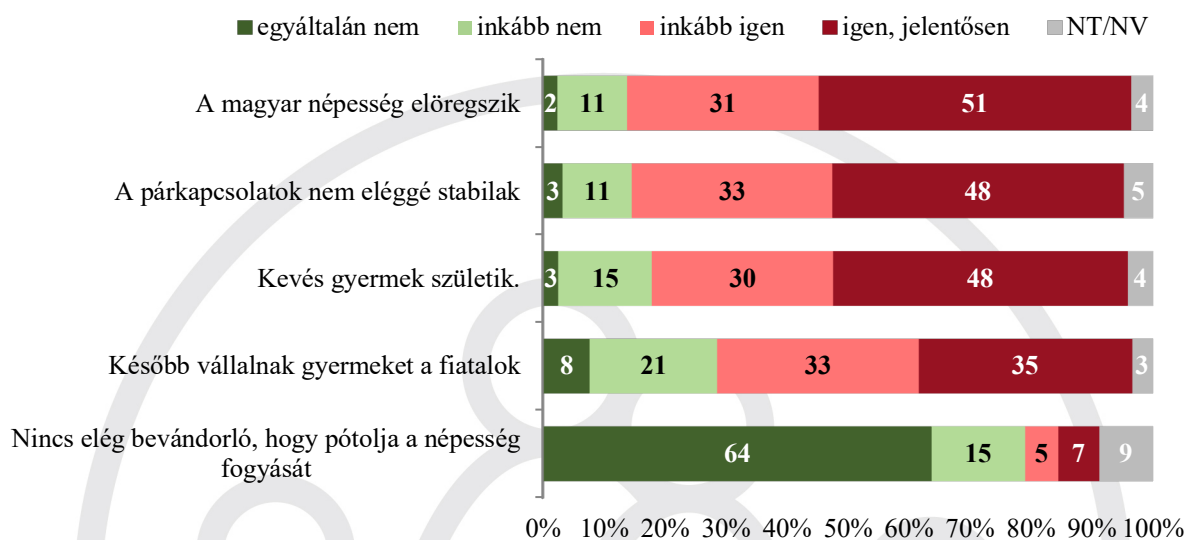
A magyar felnőttek kétharmada azt is problémának látja, hogy később vállalnak gyermeket a fiatalok. A 18-29 évesek kevésbé gondolják, hogy ez a jelenség hazánkban súlyos lenne, de még így is minden második fiatal ezen a véleményen van. Iskolai végzettség szerint azt látjuk, hogy a diplomások 58%-a érzi problémának, hogy kitolódik a gyermekvállalási kor. Ezzel szemben az alacsonyabb végzettségűek 71%-a van ugyanezen a véleményen. A házasok 72%-a aggódik, hogy a fiatalok később vállalnak gyermeket, az egyedülállók pedig mindössze 55%-a.

Csupán minden tizedik válaszadó (12%) gondolja problémának, hogy nincs elég bevándorló, hogy pótolja a népességfogyást. Ez egyértelműen bizonyítja a magyar emberek azon állásfoglalását, miszerint nem értenek egyet a bevándorlás támogatásával és elősegítésével, helyette a belső erőforrásokban látják a megoldást a népesedési problémákra. A középfokú végzettségűek értenek legkevésbé egyet az állítással, tízből nyolc válaszadó

szerint egyáltalán nem probléma, hogy országunkat nem választják a bevándorlók letelepedési szándékkal. Ez az aránya az alapkörű és a felsőfokú végzettségűek esetében is kimagasló, az előbbi 75%-a, az utóbbinak pedig 78%-a gondolkozik hasonlóan.

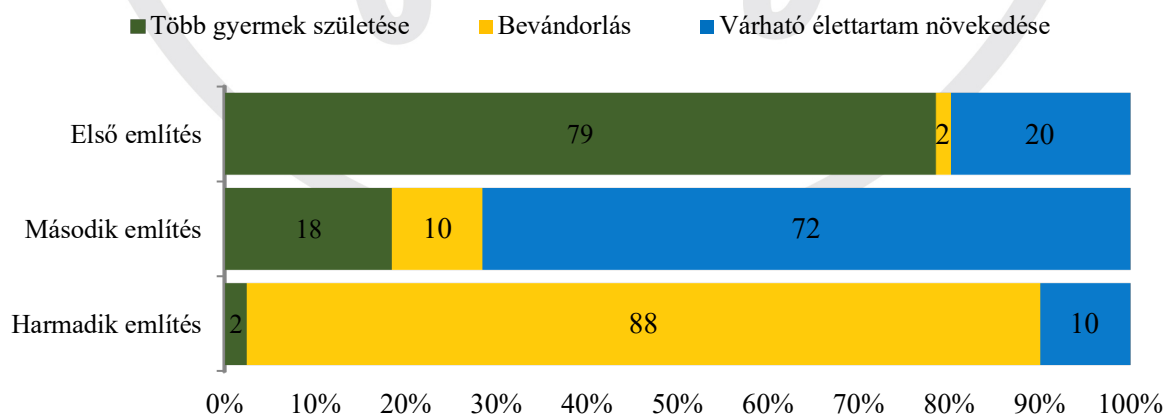
2. ábra: Mennyire tartja (súlyosnak) az alábbi, magyar társadalmat érintő jelenségeket? %, (N = 1000)

Megoldás a népesedési problémára

A válaszadók három válaszlehetőséget rangsoroltak az alapján, hogy szerintük mi oldaná meg hazánk népesedési problémáját.

3. ábra: A népesedési problémát Ön szerint mi oldaná meg leghatékonyabban? %, (N = 1000)

A három megoldási lehetőség közül (több gyermek születése, bevándorlás, várható élettartam növekedése), **tízből nyolc válaszadó az első helyre tette a több gyermek születését, mint opciót.** Utolsó helyre csupán a válaszadók 2%-a rangsorolta ezt. Minél idősebb a válaszadó, annál nagyobb valószínűséggel említette első helyen a népesedési probléma megoldásaként a több gyermek születését. A 65 évesnél idősebbek 86%-a, a 18-29 éveseknek pedig 65%-a jelölte meg elsőként ezt a választ. A gyermekes válaszadók 86%-a, a gyermekteleneknek pedig 66%-a gondolja úgy, hogy országunk jövőjét az biztosítja, ha minél több gyermek születik.

Második helyen tízből hét válaszadó a várható élettartam növekedését jelölte meg. Minél idősebb a válaszadó, annál nagyobb valószínűséggel említette második helyen megoldásként az élethossz növekedésének elősegítését. A 65 évesnél idősebbek 78%-a, a 18-29 évesek pedig 54%-a jelölte második helyen a fenti állítást. Minél alacsonyabb valakinek az iskolai végzettsége, annál nagyobb valószínűséggel rangsorolta második helyre az élettartam növekedését. Az alapküvé végzettségük 76%-a, a felsőfokú végzettségüknek pedig 67%-a tette második helyre ezt az állítást.

Utolsó helyre a bevándorlás került, 88%-os említési aránnyal. Első helyre a kitöltőknek csupán 2%-a tette ezt a lehetőséget, ami ebben az esetben is egyértelműen bizonyítja, hogy a magyar emberek nem támogatják a bevándorlást ösztönző politikát. A községekben, nagyközségekben élő válaszadók 91%-a rangsorolta utolsó helyre a bevándorlást, mint megoldást, ugyanez az arány a fővárosban élők esetében 79%. Minél alacsonyabb valakinek az iskolai végzettsége, annál nagyobb valószínűséggel rangsorolta harmadik helyre a bevándorlást. Az alapküvé végzettségük 92%-a, a felsőfokú végzettségüknek pedig 81%-a tette harmadik helyre az állítást.

Az eredményekből azt látjuk, hogy **a magyar emberek a családban, a gyermekekben látják a jövőt és úgy gondolják, hogy a népesedési problémát elsősorban az oldaná meg, ha több gyermek születne országunkban.**

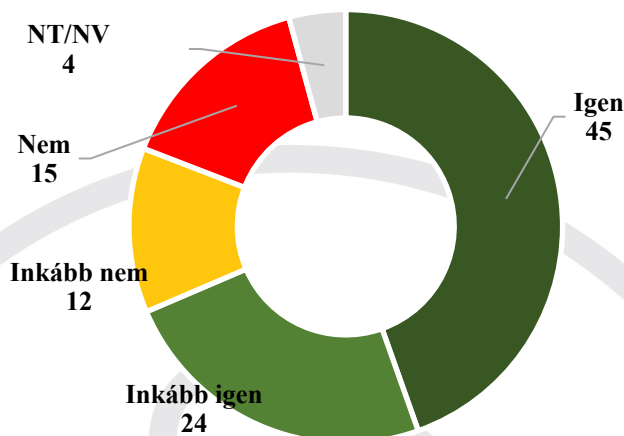
A felnőttkorú lakosságot arról is megkérdeztük, hogy szerintük a családokat segítő támogatások javítják-e az ország népesedési helyzetét. **Az emberek kétharmada egyetért ezzel az állítással. Ez alapján elmondhatjuk, hogy a magyarok bíznak hazánk családtámogatási rendszerében, és úgy vélik, hogy ezek a támogatások nagyban hozzájárulnak az ország népesedési helyzetének javításához.**

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

4. ábra: Ön szerint a családtámogatások hozzájárulnak Magyarország népesedési helyzetének javításához? %, (N = 1000)

Az idősebb korosztály ért leginkább egyet ezzel az állítással: az 50 év felettiak 73%-a gondolja úgy, hogy a különböző családtámogatások hozzájárulnak ahhoz, hogy országunk népesedési helyzete javuljon a jövőben. Legkevésbé a 30-49 évesek értettek egyet ezzel, azonban az állítással való egyetértés az ő esetükben is meghaladja a 60%-ot. A fővárosiak 57%-a gondolja úgy, hogy a családtámogatások pozitívan hatnak az ország népesedési helyzetére. A városokban élők a legpozitívabbak ezen a téren, 74%-uk lát összefüggést a különböző támogatások és Magyarország népesedési helyzetének jövőbeli javulása között. A válaszadók aktivitási szintjét figyelembe véve a munkanélküli válaszadók gondolják a legkevésbé úgy, hogy a családtámogatások hozzájárulnak országunk népesedési helyzetének javításához. Ez összefüggésben áll a kormány azon törekvésével, hogy a tudatos gyermekvállalást segítse elő, melynek alapja, hogy a családtámogatások jelentős részének igénybevételéhez aktív munkaerőpiaci jelenlét szükséges. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy még az ő esetükben is kétharmados az egyetértési arány (65%).

Összegzés

Az ENSZ 1989-ben Népesedési világnappá nyilvánította július 11-ét, ami a globális népességnövekedés mértékére, valamint az ebből adódó problémákra hívja fel a figyelmet. Fontos azonban tudunk, hogy habár földünk népessége globális szinten folyamatosan

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

növekszik, ez a növekedés nem minden kontinensre és országra jellemző. Európa súlya a világban folyamatosan csökken: az 1950. évi 21,7%-os arány 2020-ra 9,6%-ra zsugorodott.² Ez a probléma nemcsak kontinensünket, hanem országunkat is érinti. Így fontos, hogy minden egyes ország, többek között Magyarország is kiemelt fontosságú ügyként kezelje a népesség csökkenésének problémáját. A KINCS ezért kutatásában megvizsgálta, hogy a magyar emberek hogyan gondolkodnak erről a témáról.

Felmérésünkben megkérdeztük, hogy 1-től 4-es skálán mennyire tartják globális problémának az alábbi jelenségeket: túlnépesedés, a társadalmak elöregedése, illetve kevés gyermek születése. 10-ből 7-en az egész világot érintő problémának gondolják a túlnépesedést, kétharmaduk pedig a társadalom elöregedését és a kevés gyermek születését is problémának érzik. A válaszadók nemcsak globális szinten értékelték a különböző társadalmi jelenségeket, hanem hazai szinten is eldöntötték, hogy milyen mértékben tartják problémának. A magyar társadalmat érintő jelenségek közül az elöregedő népességben (82%), a nem stabil párokban (81%), valamint a kevés gyermek születésében (78%) látják a legnagyobb problémát a magyar felnőttek. 68%-uk azt is problémának gondolja, hogy később vállalnak gyermeket a magyar fiatalok, azonban a kevés bevándorlót nem érzik gondnak: csupán egytizedük van ezen a véleményen.

Kutatásunk arra is rávilágított, hogy a magyar emberek szerint a népesedési problémát elsősorban az oldaná meg, ha több gyermek születne Magyarországon. Az emberek több, mint kétharmada (69%) a hazai családtámogatási rendszerről azt gondolja, hogy eléri célját és hozzájárul az ország népesedési helyzetének javításához.

Összességében azt látjuk, hogy a magyar emberek tisztában vannak és foglalkoztatja őket a globális és hazai társadalmat érintő népesedési probléma. Az emberek a családban, a gyermekekben látják a jövőt és úgy gondolják, hogy a több gyermek születése oldja meg az ország népesedési problémáját, amihez a családbarát kormányzás stabil és kiszámítható támogatásokat biztosít. A magyar emberek a bevándorlással kapcsolatban egyértelműen elutasítók és a belső erőforrásokra támaszkodva oldanák meg a népesedési problémákat.

² https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nepesedesi_vilagnap/2020/index.html

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

